

C. Edmund Kells *)

door Prof. J. G. de Boer

Een volk dat zichzelf respecteert, eert zijn nationale helden. Kunsten en wetenschappen erkennen gelukkig als regel geen grenzen; zij eren hun grote mannen, ongeacht hun nationaliteit.

Zonder kennis echter van het leven van deze grote mannen, zonder de poging hun handelingen en daden te begrijpen, kortom zonder het leren kennen van deze mannen, kunnen hun namen slechts klanken zijn, en het uiterlijk eerbetoon een ceremonie met een onpersoonlijk karakter en met weinig inhoud.

Grote krijgslieden, staatslieden, kunstenaars, chemici, physici, artsen, men kan ze allen leren kennen uit vele biografieën. Maar wij, tandartsen en aanstaande tandartsen, kennen wij onze grote mannen? Betekenen namen als Black, Miller, Taggart, en zo vele anderen ook maar iets meer voor ons dan een associatie met een onderzoek, een tandheelkundige techniek of therapie? Neen, wij kennen deze mannen niet, en zouden wij hen willen leren kennen, dan zouden wij ons tevreden moeten stellen met een zeer oppervlakkige kennismaking. Hun biografieën beslaan niet meer dan enkele bladzijden, opgenomen in een tandheelkundig tijdschrift ter gelegenheid van hun overlijden.

Ik wil vanavond trachten U een man te leren kennen wiens naam velen van U wellicht niet of nauwelijks bekend is, omdat, hoewel hij een vooraanstaand tandarts was in Amerika waar iedere collega hem kende, zijn naam aan geen instrument, techniek of therapie is gegeven. Ik hoop echter er in te slagen iets op U over te dragen van de bewondering en de eerbied die ik voor deze man koester, om de wijze waarop hij zijn taak in het leven opvatte en uitvoerde onder omstandigheden die slechts de allersterksten vermogen te trotseren.

Charles Edmund Kells moge technisch noch wetenschappelijk in de rij der allergrootsten staan, als mens behoorde hij zeer zeker wèl tot de grootsten en dat maakte hem tot de eminente tandarts die hij was.

Ook over Kells is weinig geschreven. Gelukkig echter stelt hij ons in staat hem, zoals Felix Timmermans het zo goed uitdrukt, uit zijn werken te ruiken. En daar ik besef als verteller te kort te schieten, hoop ik U in staat te stellen zelf iets van deze figuur te „ruiken” door mijn verhaal aan te vullen met enkele passages uit zijn boeken „The Dentist's Own Book” en „Three Score Years and Nine”.

Laat ik beginnen hem het woord te geven over de waarde die het kennen der „Grotten” heeft, vooral voor de jongere vakbroeders.

„We raise our eyes to the Evening Star — Oh, that wondrous brilliant in the cloudless sky! — and we are unconsciously imbued with the mysteries of the unknown worlds of which we see the myriads glisten in all parts of the heavens. Who can gaze upon the Evening Star and not be inspired by better thoughts?

Suddenly we are distracted by the flight of a brilliant meteor across the heavens, even many times more brilliant than our lovely Evening Star, but brilliant though it is, it is but short lived, for it quickly plunges into darkness; and then we turn once more to our first attraction, which is still there as beautiful as ever.

Now, in our own lives, we have with us certain men who stand out from all others in their profession, as does the Evening Star in the starlit sky.

*) Voordracht gehouden ter gelegenheid van het Studentencongres te Groningen op 8 Mei 1952.

They are thus conspicuous because of their splendid characters, their devotion to their chosen profession and their many helpful acts to their fellow-men. Possibly we may get accustomed to them, and not appreciate their true worth until too late — usually that is the case.

On the other hand, there occasionally appears among us one of unusual talent, *in a way*, who makes a dash across our horizon and then disappears from view. He is like unto the „shooting” star.

Younger men should take for their guiding stars the men who have achieved enviable reputations by a gradual and *steady grind*, and who, once they have reached the highest ranks of the dental profession, stay there because of their intrinsic worth.

These men are our Evening Stars — always there to guide us and inspire our thoughts to higher aims. Those brilliant men who, like the shooting star were with us for a while, were of a different character and fell by the wayside, because of their own intrinsic faults”.

C. Edmund Kells werd op 21 Oct. 1856 geboren in New Orleans, Louisiana. Staat en stad is hij, echte Southerner, zijn leven lang trouw gebleven. Als kleine jongen dus maakte hij de burgeroorlog mee, daarna de voor de Zuidelijken zo droeve „reconstruction days” waaraan door de „White League” in 1874 een einde werd gemaakt. Zelf lid van deze geheime organisatie liep hij het grote gebeuren mis doordat hij voor zijn gezondheid in New Hampshire vertoefde.

In ditzelfde jaar maakte Kells een aanvang met zijn tandheelkundige opleiding door bij zijn vader, die één der grootste practijken in de Zuidelijke staten had, in de leer te gaan. Daarnaast volgde hij een reeks colleges aan de New Orleans Dental College. Na deze vooropleiding studeerde hij 2 jaar aan de New York University College of Dentistry waar hij in 1878 de graad van Doctor of Dental Surgery behaalde. Teruggekeerd in New Orleans vestigde hij zich als assistent bij zijn vader. De inrichting van een behandelkamer had in die dagen niet veel om ’t lijf; een stoel met handkrukken, een ouderwetse spuwbak, een trapboormachine, een kast en een wastafel, dat was alles. De tandheelkunde van die dagen was hiermede geheel in overeenstemming. Tand en kiezen werden gevuld met cement (zinkoxychloride), tin- en goudblad (soft en cohesive foil), amalgaam en gutta percha.

De volledige bandkroon met geslagen kauwvlak was natuurlijk bekend. Primitieve stiftanden werden gemaakt, een porceleinen kroon met een houten stift bevestigd in het wortelkanaal. Vervanging van elementen geschiedde door middel van plaatprotheses (rubber, goud, continuous gum). Het gietproces, dat een zo integreerend deel uitmaakt van de huidige restauratieve tandheelkunde, zou eerst 30 jaar later zijn intrede in de tandheelkunde doen; brugwerk was nog onbekend, cocaine nog niet ontdekt. Doch de tandheelkunde ontwikkelde zich snel en Kells was een man die alles onderzocht en de gave had het goede te onderkennen en te behouden.

Afgezien van het feit dat Kells zijn tandheelkundige loopbaan onder de gunstigste omstandigheden aanving, in de gerenommeerde praktijk van zijn vader, was hij een type dat slagen *moest* omdat hij in zich verenigde alle eigenschappen die tot succes kunnen leiden. Zelf geeft hij het volgende recept voor een „well balanced and high class dentist”

R ability
industry
cleanliness
judgment
personality
service to the Nth degree.

—
aa 100

Vooral op dit laatste ingrediënt, de „service”, legt hij de nadruk en indien hijzelf door één eigenschap gekarakteriseerd wordt, dan is het wel door de hulpvaardigheid, die zijn hele levenshouding kenmerkte, een eigenschap die in onze tijd wel enigszins in het gedrang is gekomen.

„Dentistry offers a wonderful opportunity to be of *service* to our fellow men — to succour those who are in pain and distress. Think of it — to relieve pain and alleviate mental distress. Should not that be considered a splendid privilege? It is a splendid privilege, and we should bend every energy that we fail not those who place their implicit trust in us.

Real success in dentistry means, as I take it, that after a life spent in earnest endeavor and consistent and constant application, one has been able to make some provision for that fateful „rainy day”, has gained the respect and confidence of all those with whom he has come in contact, and, best of all, has won and still holds amongst his fellow members of the profession the reputation for fair dealing and honesty of purpose.”

Deze service beperkte zich niet tot zijn tandheelkundige behandelingen; Kells was een man die altijd en overal voor iedereen klaar stond, een eigenschap die te meer waardering verdient als wij weten dat hij een zeer drukke praktijk had, dat hij behalve de beide genoemde boeken een kleine 200 artikelen gepubliceerd heeft en dat 30 gepatenteerde uitvindingen op zijn naam staan.

Laat ik U over zijn praktijk, zijn publicaties en zijn uitvindingen iets vertellen. Kells was een „general practitioner” en zijn belangstelling ging uit naar alle onderdelen van zijn beroep. Deze belangstelling, gepaard aan een kritische instelling en een grote activiteit, leidde tot vele oorspronkelijke gedachten, grote en kleine. Het instrumentarium waarmede hij werkte was grotendeels eigenhandig vervaardigd, of althans van eigen ontwerp; speekselzuigers, tonghouders, amalgaam stoppers, wondhaken, extractie tangen, beitels, curetten, elevatoren, en vele andere instrumenten waren „made by” of „designed by Kells”. Vele van deze instrumenten vormden een onderdeel van een oorspronkelijke behandelmethode of techniek. Kells was, althans in Amerika, de eerste die intra-orale Röntgenfoto's nam, de eerste die de „guide wire” gebruikte ter oriëntatie bij endodontische behandelingen, de eerste die een techniek ontwierp om wortelkanalen tot aan de apex te vullen, de eerste die stereoscopische Röntgenfoto's nam. Zijn publicaties beslaan het gehele terrein der toenmalige tandheélkunde, vele van zijn patenten getuigen van zijn activiteit daarbuiten. Ik noem er U enkele van:

- in 1885 een elektrische thermostaat
- in 1887 een brandblus-apparaat met alarm
- in 1889 een elektrisch seinapparaat
- in 1914 een automatische starter
- in 1917 een luchtcompressor.

Het feit dat hijzelf zo veel gaf, gaf hem het recht ook veel te eisen en dit deed hij, zowel van zijn personeel als van zijn patiënten.

In 1891 reeds schoeide hij zijn praktijk op een streng zakelijke leest, in die tijd even ongehoord als een andere maatregel die hij invoerde: de vervanging van de „coloured boy” door een assistente. Het was typerend voor hem dat hij de combinatie van „business principles” en „service” tot zulk een succes kon maken. Wanneer hij ons daarvan vertelt krijgen wij het gevoel dat hij in zijn recept voor een goed tandarts één ding vergeten heeft, en dat is: gevoel voor humor. Weinig mensen hebben deze eigenschap meer nodig gehad dan Kells; gelukkig voor hem bezat hij haar in hoge mate, zoals bijna iedere bladzijde van zijn boeken getuigt. Een enkel voorbeeld wil ik U geven:

„All my life I have had families, certain members of which never would

keep an appointment promptly if their lives depended upon it. Let a girl be young (which, of course, she should be in order to be classed as a „girl”), a beauty, and well-dressed, and her bills always promptly paid, and she is irresistible, I must confess. When she comes in a few minutes late with her usual razzle-dazzle, well she „gets by”, and that is all there is to that.

At the last day, if she should know that St. Peter would close the gates positively at eleven o'clock, I reckon she would exert herself and be at the foot of the hill when the clock struck the eleventh time, and then, as she ran up the hill, waving her pink parasol to old St. Peter and calling to him to wait a moment, I am sure he would halt the movement of the gates and stand there while she stopped and put a little dash of powder on her nose before she ran past. All because she is a beautiful girl and her bills are always promptly paid.

But when her big brother comes ten minutes late to one of his appointments and starts in with his reasons of a flat tire or something of the kind, that does not go at all”.

Kells stak zijn mening nooit onder stoelen of banken, en ieder, zonder onderscheid des persoons, die zijn misnoegen wekte, kon zijn scherpe, doch altijd faire kritiek vrezen. Bekend is zijn aanval op de Mayo clinic, gepubliceerd in de Dental Cosmos van 1923.

De medische staf van de Mayo clinic, een beroemd instituut in Rochester, Minn., opgericht door de gebroeders Charles en William Mayo, toonde zich een overtuigd aanhanger van de leer der focale infectie, die inhoudt dat een infectie ergens in het lichaam de oorzaak kan zijn van algemene ziekten of locale pathologische afwijkingen elders in het lichaam. Aangezien gebleken was dat het wortelkanaal van een tand of kies geïnfecteerd kan zijn, zonder dat röntgenologisch ook maar enige afwijking te bespeuren is, stelde men zich aan de Mayo clinic op het standpunt dat ieder niet-vitaal element een potentiële infectiehaard is, en propageerde de extractie van alle niet-vitale elementen even als van alle elementen die een parodontopathie vertonen.

Enkele passages uit Kell's kritiek wil ik U niet onthouden:

„In July, 1921, the Mayos gave a wonderful two day's entertainment to the Society of Exodontists. I was there by a special invitation from Dr. Boyd Gardner.

I wonder if it would appear ungrateful for such a guest as I was to report upon what I saw and as I saw it? I think not. If my criticisms are just, the Mayos certainly should be glad to have them; if they are unjust, they should fall harmlessly against the reputation of such an institution.

The dental department of the Mayo Clinic presents an unequalled opportunity for the working out of dental problems of the utmost importance to the dental profession and public at large. Is advantage taken of this opportunity? Undoubtedly not.

The surgical staff of this institution is world-famous, but its members are surgeons above all, and they have spent a good part of their lives in *removing* organs from the body and, until very recently, have never considered the teeth at all.

Only recently have the teeth been given any consideration whatsoever and what is the result? It looks as though the mouth were a „find” indeed for while the body has only two tonsils, one gall bladder, one appendix and so on, to be removed, the teeth can be removed in groups — and they are doing that all right.

They say at the Mayos: „An ankle joint may become infected, but the infection may be eradicated. The ankle need not be amputated”.

„A knee joint may become infected, but the infection may be cleared up. The knee need not be amputated”.

„A wrist joint may become infected, but it may get well. It need not be amputated”.

„A maxillary sinus may become infected, but it can be successfully treated”.

„A tooth joint may become infected and, once infected, the infection can never be eradicated. The tooth must be extracted”.

It is a well established fact that of all the regions above referred to, the jaws are much the most bountifully supplied by the vascular system. It is a well established fact that severe wounds in the mouth can go neglected, while wounds much less severe in character, inflicted upon almost any other part of the body, would, if neglected, produce most serious results, if not death itself.

Notwithstanding all these facts, a root once infected, always infected, is the Mayo doctrine.

Upon diagnosing these supposedly infected cases and advising the extraction of these teeth (at the Mayos), sometimes the patients will have the work done at the Mayo Clinic then and there.

For this purpose they are taken into the surgical room and, very possibly, in the presence of some visiting dentists, these teeth are removed surgically — *never extracted*.

The visiting dentists, naturally of the younger and more progressive (?) set, are greatly impressed with the surgical procedure. Why shouldn't they be? To *extract* a tooth! Pooh! Any dentist can extract teeth! To cut a flap, chisel away the bone, pick out the tooth, curette (whether or not curetting is indicated), put in two or three stitches — that looks like real surgery, does it not? Then again, the fee for the surgical removal of the tooth must necessarily be several times that for a simple extraction, so why not be progressive and get the benefit of it all? The echo answers: „Why not?”

Now let us turn to another phase of the activities of this great institution. They take a good and kind and healthy little dog and cause him to have an abscess upon a tooth. Then this abscess produces some abdominal lesion. Then they cut the dog open, study him and bury him. All this is very interesting, takes time and is purely a *destructive process*.

Let us put our imagination into high gear and see what *could* be done in this great institution.

An abscess would be created on the dog's tooth — well and good. Then some bright, competent and enthusiastic young dentist would be „turned loose” on this dog, and he would say, „Watch me!” Then he would cleanse the root-canal, sterilize the root-canal and apical area, fill the root-canal and pulp-chamber with an *antiseptic cement* and say, „Now you just wait and see what will happen”.

Later on — say at the end of six months — a section of the jaw, containing the treated tooth, would be taken out, and thus, and thus only, could the pathologist study that apical area and readily learn whether or not it was infected or sterile. However, possibly dogs' teeth would not react as do the human teeth, therefore, work along this line must be carried on upon humans as well, and thus this *constructive work* would replace these purely destructive practices of today. Would not that be wonderful?”

Dit werd geschreven in 1923, de grote dagen van de leer der focale infectie, van Rosenow en Boyd Gardner en van de „one hundred percenters” die, in navolging van de Mayo Clinic, iedere indicatie tot endodontische behandeling

afwezen en met hun „wholesale extractions” talloze gebitten nodeloos mutileerden.

De positie die Kells in de Amerikaanse tandheelkundige wereld bekleedde kon niet duidelijker worden getekend dan door de woorden van Leon Harris, die het waagde als verdediger voor de Mayo Clinic op te treden, doch, het spreekt haast vanzelf, tegen de scherpe pen van Kells niet opgewassen bleek.

„In the January issue of the DENTAL COSMOS Dr. C. Edmund Kells, in his usually vigorous and trenchant style, dissects the Mayo Clinic and then holds it up to our gaze and inspection. It required, as the doctor himself confesses, considerable courage to do so, and I too summon all the courage at my command to take issue with Dr. Kells. If the Mayo Clinic is a well-established medical institution of repute, surely no one will gainsay the fact that Dr. Kells is a well-established dental institution of repute, for he has thrown the beneficent rays of his forty years' ripe experience upon every department of practical dentistry.”

Hoe juist zijn deze woorden. Wanneer Kells ons vertelt hoe hij practijk deed, van de organisatie, van zijn methoden en therapieën dan treffen ons naast zijn oorspronkelijkheid en zijn vindingrijkheid, zijn „common sense” en zijn durf om voor zijn mening uit te komen. In een tijd dat het al Black was wat de klok luidde, bestond hij het openlijk met de grote Black van mening te verschillen. Scherp veroordeelde hij de preventieve uitbreiding van caviteiten en op dat ogenblik had hij gelijk. In een tijd dat inferieure amalgaam, bladgoud en een primitief type gesoldeerde inlay de voornaamste vulmaterialen vormden, waren Black's principes in de handen van de meeste practici onverantwoord. Taggart's uitvinding van de gegoten inlay, en bovenal de perfectie van materialen en technieken, inclusief de inlay, hebben Black eerst later in het gelijk gesteld. En dat niet eens ten volle: ondanks de huidige perfectie van restauratiematerialen en technieken wordt, vooral in de laatste jaren, steeds meer stelling genomen tegen een preventieve uitbreiding die de grenzen van het minimale overschrijdt.

Het beeld dat ik getracht heb te schetsen van C. Edmund Kells is, het spreekt vanzelf, zeer onvolledig. Deze onvolledigheid echter is niet alleen een gevolg van de oppervlakkigheid van deze schets. Een belangrijk feit heb ik U verzwegen en wanneer het mij gelukt is U voor deze man enige bewondering te doen gevoelen dan zal ongetwijfeld dit feit Uw bewondering doen groeien tot eerbied.

Nadat in 1895 Röntgen de naar hem genoemde stralen ontdekt had, was Kells de eerste in Amerika die intra-orale Röntgenfoto's nam. In 1896 reeds gaf hij een demonstratie over het vervaardigen van deze foto's en vele publicaties getuigen van zijn bijdragen tot de perfectie der tandheelkundige Röntgentechniek. De inconstantheid der eerste primitieve apparaten maakte het nodig, vóór iedere opname de buis te testen. Dit geschiedde door het beeld van de hand op te vangen op een fluoroscoop en de weerstand te verstellen totdat de beenderen van de hand zich scherp aftekenden.

De gevolgen bleven niet uit. De lichamelijke en geestelijke kwellingen die Kells in de laatste 20 jaar van zijn leven te verduren had, maken zijn prestaties gedurende deze, zijn meest productieve periode, onbegrijpelijk. Hevige pijnen, slapeloze nachten, meer dan 20 operaties, vele excisies, een vinger, meer vingers, ten slotte de hand, de onderarm, de gehele arm tot aan de schouder werden achtereenvolgens geamputeerd.

Daarbij de twijfel die langzaam maar zeker plaats maakte voor de gruwelijke zekerheid.

„Your horse falls and breaks his leg. His days of usefulness are past. You cannot stand by and see a poor dumb animal suffer. In the name of *humanity*,

he is promptly shot. Your dog is run over and badly hurt. He drags his body to your door and lies there, crying with pain. He looks up into your eyes with a beseeching look. He knows that you will help him. You cannot stand idly by and see your good and faithful companion suffer; he is promptly shot — in the name of humanity.

An animal is treated badly by its owner. A humane society promptly steps in and protects the animal — in the name of humanity.

All this in this enlightened age, and yet it is not possible *for humans*, who are condemned to daily torture with *sure death awaiting* them, to be treated as humanely as are dumb animals. Tell me, pray, why should not humans be entitled to the same consideration that is shown to animals? Just as a man or woman, who is making every struggle for life, can, *under the law*, be condemned to death by a picked jury, just so should a picked jury be able, *under the law*, to release from torture a spirit which is daily praying for such release.

Suffering from an incurable disease and with sure death facing the unfortunate, *upon his request*, a jury of five picked medical experts should be called in by the attending physician, and *if all agreed*, then his spirit should be mercifully released from its tortures.

The law „Thou Shalt Not Kill”, *with reservations* as placed in the hands of a criminal jury, should, in the name of humanity, be placed in the hands of a humane jury”.

Op de 7de Mei 1928 gaf Kells de heroïsch gestreden strijd op. Tot op het laatste ogenblik was hij actief. Van zijn boek over caviteit preparatie dat hij bezig was te schrijven, zei hij:

„Perhaps it is not necessary for the dental profession to have this book, but it is necessary for me to write it so as to keep my mind off my physical illness”.

Met hem verloor de tandheekkunde een zeer bijzondere figuur, die als mens en als tandarts een lichtend voorbeeld was; een man die door zijn gezonde verstand en bezonnenheid steeds de goede koers aangaf en de excessen waaraan de tandheekkunde zich meermalen heeft schuldig gemaakt, hielp beteugelen.